

พุทรา

ประเด็นเทคโนโลยีที่ควรถ่ายทอด

1. การผลิตพุทราให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง
2. การผลิตพุทราให้ปลอดจากศัตรูพืช
3. การผลิตพุทราให้มีคุณภาพ : มีขนาดใหญ่สม่ำเสมอตรงตามพันธุ์ มีรสชาติหวาน เนื้อ

แน่นกรอบ ปราศจากตำหนิที่เห็นเด่นชัดจากแมลงศัตรูพืชและจากสาเหตุอื่น

เนื้อหา

1. และ 2. การผลิตพุทราให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างและปลอดจากศัตรูพืช

ศัตรูพืชที่สำคัญของพุทราในระยะออกดอกและติดผล ได้แก่ หนอนแดงพุทรา หนอนแมลงวัน และราแป้ง ดังนั้นจึงควร เน้นให้เกษตรกรห่อผล เพื่อช่วยลดความเสียหายของผลิตผลจากศัตรูพืช ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายด้านสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช และที่สำคัญ คือ การสร้างความปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภค

การห่อผล ควรห่อผลตั้งแต่ระยะที่ผลมีขนาดประมาณหัวแม่มือ ด้วยถุงพลาสติกที่ตัดปลายถุงแล้ว และควรเน้นให้เกษตรกรรักษาความสะอาดบริเวณแปลงปลูกและเก็บผลที่ร่วงหล่นบริเวณโคนต้นนำไปเผาหรือฝังดิน รวมทั้งควรสำรวจปริมาณแมลงวันผลไม้ภายในสวน โดยใช้สารล่อเมทิลยูจินอล ผสมสารมาลาไทออน 83%อีซี อัตราส่วน 2 : 1 โดยปริมาตร เพื่อล่อแมลงวันผลไม้ตัวผู้ และเมื่อพบแมลงวันผลไม้ในกับดัก ควรพ่นเหยื่อพิษเพื่อล่อทำลายแมลงวันผลไม้ทั้งตัวผู้และตัวเมีย โดยใช้ยีสต์โปรตีนไฮโครไลเซท อัตรา 200 มิลลิลิตร ผสมสารมาลาไทออน 83%อีซี อัตรา 70 มิลลิลิตรต่อน้ำ 5 ลิตร พ่นเป็นจุดได้ไปในทรงพุ่ม ต้นละประมาณ 2-3 จุด ทุก ๆ ระยะ 10-15 เมตรในสวน และ/หรือพ่นบนพืชอาศัยของแมลงวันผลไม้รอบ ๆ สวนพุทรา

การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องปลอดภัย ควรเน้นให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน และหากมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ต้องเน้นให้มีการเลือกซื้อและมีวิธีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องและปลอดภัย โดย

ก.) การเลือกซื้อสารเคมี ควรแนะนำให้เกษตรกรเข้าใจวิธีการเลือกซื้อสารเคมีที่มีคุณภาพและเป็นสารเคมีที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย เข้าใจรายละเอียดบนฉลากเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามคำแนะนำบนฉลากได้อย่างถูกต้อง โดย

- ไม่ซื้อสารเคมีที่มีฉลากไม่ชัดเจน เลอะเลือน หรือข้อมูลบนฉลากไม่ครบถ้วน เช่น ไม่มีเลขทะเบียน ไม่ระบุผู้ผลิต-ผู้จำหน่าย ไม่มีวัน เดือน ปี ที่ผลิต ฯลฯ

- ไม่เลือกซื้อสารเคมีที่มีราคาถูกกว่าผลิตภัณฑ์ของผู้ผลิตผู้จำหน่ายอื่น อย่างผิดปกติ

- ไม่ซื้อสารเคมีจากพ่อค้าเร่ หรือผู้ที่จำหน่ายแบบช้อนเร้น ปิดบัง

- ตรวจดู วัน เดือน ปี ที่ผลิต (ไม่เกิน 2 ปี นับจากวันที่ผลิต) และตรวจดูภาชนะบรรจุ (ฝาปิดหรือภาชนะไม่มีรอยเปิดหรือฉีกขาด)

ข.) การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องเหมาะสม

- ใช้แต่สารเคมีที่ถูกต้องตามกฎหมาย มีเลขทะเบียนวัตถุอันตราย และมีคำแนะนำบนฉลากให้ใช้กับพืชราก ต้องไม่ใช่วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ห้ามผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535

- ให้ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชรากในชนิด อัตรา และเวลา ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร

- อ่านคำแนะนำที่ฉลากให้ทราบคุณสมบัติ และวิธีการใช้ให้เข้าใจก่อนนำไปใช้

- ควรเลือกใช้เครื่องพ่นสารเคมีและอุปกรณ์หัวฉีดที่เหมาะสมเพื่อกระจายสารเคมีให้ตกบนเป้าหมายทั่วทั้งต้นสม่ำเสมอ สำหรับพืชรากซึ่งมีทรงพุ่มสูงประมาณ 5 เมตร ถ้าใช้เครื่องพ่นชนิดใช้แรงดันน้ำ ควรเลือกหัวฉีดที่มีรูโตประมาณ 1.2-1.6 มม. และปรับความดันในการพ่นให้ได้ 30-40 บาร์ และควรเปลี่ยนหัวฉีดใหม่ (หัวฉีดทองเหลือง) เมื่อใช้งานมาแล้วประมาณ 30 ชั่วโมง

- พ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในช่วงเช้าหรือเย็นขณะลมสงบ หลีกเลี่ยงการพ่นในเวลาแดดจัดหรือลมแรง และขณะปฏิบัติงานผู้พ่นต้องอยู่เหนือลมตลอดเวลา

- ควรเตรียมหรือผสมสารเคมีในปริมาณที่พอเหมาะเพื่อจะได้ใช้ให้หมดในครั้งเดียว ไม่ควรเหลือติดค้างในถังพ่น

- ให้หยุดใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชรากอย่างน้อย 15 วัน และหยุดใช้สารป้องกันกำจัดวัชพืชบริเวณโคนต้นพืชราก อย่างน้อย 30 วัน ก่อนเก็บเกี่ยว

- จดบันทึกการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชไว้เป็นหลักฐานทุกครั้ง

3. การผลิตพืชรากให้มีคุณภาพ : มีรสชาติหวาน ผลมีขนาดใหญ่ สม่ำเสมอ ตรงตามพันธุ์ ปราศจากตำหนิที่เห็นเด่นชัดจากแมลงศัตรูพืชและสาเหตุอื่น

แนะนำให้เกษตรกรดูแลและจัดการสวนพืชรากในแต่ละระยะการเจริญเติบโตอย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้ได้ผลิตผลพืชรากที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ในทุกขั้นตอนตั้งแต่การเตรียมความพร้อมของต้นหลังเก็บเกี่ยว การดูแลอย่างใกล้ชิดตลอดระยะการออกดอกและติดผล การเก็บเกี่ยวและจัดการหลังเก็บเกี่ยว โดยมีจุดเน้นในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

3.1 เตรียมความพร้อมของต้นหลังการเก็บเกี่ยว

3.1.1 ตัดแต่งกิ่ง พืชรากเป็นไม้ผลที่เจริญเติบโตเร็ว กิ่งอ่อนข้างเปราะจึงต้องได้รับการตัดแต่งทรงพุ่มที่ดี เพื่อให้แสงส่องเข้าในทรงพุ่มได้ทั่วถึง การระบายอากาศในทรงพุ่มดี และลดการระบาดของแมลงศัตรูพืช นอกจากนั้นแล้ว การตัดแต่งกิ่งยังมีผลอย่างยิ่งต่อการไว้ผลและคุณภาพผล

แนะนำให้ตัดแต่งกิ่งหลังเก็บเกี่ยวทุกปี ควรตัดยอดที่ความสูงประมาณ 1 - 1.5 เมตร แล้วปล่อยให้แตกกิ่งข้างในจุดที่สมบูรณ์ เช่น อาจเลี้ยวไว้เพียง 4 กิ่ง 4 ทิศ หลังจากแตกกิ่งข้างแล้วประมาณ 1 เดือนให้ตัดปลายยอดของกิ่งข้างออกให้เหลือไว้ประมาณ 50 เซนติเมตร เพื่อให้แตกกิ่งแขนงตามมา คอยดูแลตัดกิ่งกระโดงที่แตกบนกิ่งแขนงออก และเลี้ยวกิ่งแขนงให้มีความแข็งแรงสมบูรณ์เต็มที่ เพราะเป็นกิ่งที่จะออกดอกติดผล เมื่อกิ่งแขนงมีอายุประมาณ 5-6 เดือน พร้อมทั้งจะจัดการน้ำ(งคน้ำ)เตรียมออกดอก ให้ตัดช่วงปลายของกิ่งแขนงที่มีขนาดเล็กออก เหลือกิ่งแขนงที่มีขนาดใหญ่แข็งแรงยาวประมาณ 5 เซนติเมตร เนื่องจากกิ่งขนาดเล็กจะไม่สมบูรณ์พอที่จะเลี้ยวผลให้มีขนาดใหญ่และมีคุณภาพดี

3.1.2 กำจัดวัชพืช เน้นการตัดวัชพืชให้สั้น ทุก 1-2 เดือน แทนการฉีดพ่นสารเคมีจนโล่งเตียน เพื่อช่วยลดการชะล้างของหน้าดินและป้องกันการสูญเสียสิ่งที่มีประโยชน์ในดิน เช่น ความชื้น ปุ๋ย จุลินทรีย์ดิน ฯลฯ ต้นพุทราที่มีวัชพืชปกคลุมผิวดินจะมีรากหนาแน่นกว่าต้นที่หน้าดินโล่งเตียน

3.1.3 การปรับปรุงดินและใส่ปุ๋ยเพื่อบำรุงต้น เน้นให้มีการตรวจวิเคราะห์ดิน เพื่อปรับสภาพความเป็นกรดด่างของดินให้เหมาะสม เพื่อให้ธาตุอาหารพืชที่มีอยู่ในดินและที่ใส่เพิ่มเกิดประโยชน์สูงสุด สำหรับคำแนะนำทั่วไปในการใส่ปุ๋ยเพื่อบำรุงต้นพุทรา คือ

- ใส่ปุ๋ยคอก ต้นละประมาณ 30-40 กิโลกรัม
- ใส่ปุ๋ยเคมี สูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 ต้นละประมาณ 2 - 3 กิโลกรัม โดยเน้นแบ่งใส่ครั้งละน้อยแต่บ่อยครั้ง เช่น ใส่ทุกเดือนๆละ 1-2 ครั้ง และหากสังเกตว่า ต้นพุทราค่อนข้างทรุดโทรม อาจให้ปุ๋ยยูเรียเพิ่มเติมได้

3.1.4 ป้องกันกำจัดศัตรูพุทรา ศัตรูสำคัญที่มีผลต่อความสมบูรณ์ของต้นพุทรา คือ หนอนชอนใบ และโรคราแป้ง

- หนอนชอนใบ ให้พ่นสารคาร์บาริล 85 % ดับบลิวพี ในอัตรา 45 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร
- โรคราแป้ง พบผงสีขาวคล้ายผงแป้งหรือผงฝุ่นเกาะบนหน้าใบและหลังใบแก่ พ่นด้วยกำมะถันผง อัตรา 50 กรัม หรือสารเบโนมิล 50% ดับบลิวพี อัตรา 10 กรัม หรือสารไดโนแคป อัตรา 15-20 กรัม หรือสารไตรดีมอร์ฟ 75% ดับบลิว/วี อีซี อัตรา 5 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร

3.2 การไว้ผลและการบำรุงผลเพื่อให้ผลิตผลมีคุณภาพ

3.2.1 การให้น้ำ ก่อนออกดอก 1 เดือน ควรรดให้น้ำ และเมื่อเริ่มติดผลขนาดเล็กจึงเริ่มให้น้ำ โดยเริ่มจากปริมาณน้อยและค่อยๆเพิ่มปริมาณขึ้นเรื่อยๆ โดยควรให้น้ำเต็มที่ในระยะที่ผลกำลังขยายขนาด แต่ต้องระวังอย่าให้น้ำโดนผล

3.2.2 การตัดแต่งผล โดยปกติพุทราจะออกดอกมากและติดผลมาก ถ้าปล่อยให้ติดผลจำนวนมากเกินไป จะทำให้ผลมีขนาดเล็ก ความหวานน้อย และเนื้อผลฟาม ไม่แน่นกรอบ จึงควรตัดแต่ง

ผลเหลือไว้ในปริมาณที่เหมาะสม พร้อมทั้งให้ตัดยอดอ่อนที่แตกใหม่ในระยะติดผล เพื่อให้อาหารที่สะสมในกิ่งส่งไปเลี้ยงผลได้อย่างเต็มที่ ไม่ถูกแบ่งไปเลี้ยงใบอ่อน

3.2.3 การใส่ปุ๋ยบำรุงผล ในช่วงแรกหลังจากติดผลขนาดเล็ก ควรใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 ต้นละประมาณ 1-2 กิโลกรัม เพื่อช่วยในการขยายขนาดของผล และในระยะที่ผลมีอายุประมาณ 13 –14 สัปดาห์หลังดอกบาน ควรใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 เพื่อพัฒนาคุณภาพเนื้อ สำหรับพื้นที่ที่เป็นดินทราย หรือมีน้ำท่วมขัง มักขาดโบรอน จะมีผลทำให้เนื้อพุทราเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล ฉ่ำน้ำ และถ้าขาดโบรอนอย่างรุนแรงจะทำให้ผลพุทรามีรูปร่างผิดปกติ ผลแตก เมล็ดมีรูปร่างผิดปกติ และผลหลุดร่วงได้ จึงควรพ่นปุ๋ยทางใบที่มีโบรอนเป็นองค์ประกอบ

3.3. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวในสวน

ดัชนีการเก็บเกี่ยวพุทรา นิยมใช้วิธีนับจำนวนวันหลังดอกบาน ซึ่งแตกต่างกันขึ้นกับพันธุ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพุทราผลใหญ่ที่นำพันธุ์เข้ามาจากไต้หวัน มีทั้งพันธุ์เบา พันธุ์กลาง หรือพันธุ์หนัก มีอายุหลังดอกบานจนถึงเก็บเกี่ยวแตกต่างกันตั้งแต่ 100 – 120 - 140 วัน

พุทราเป็นผลไม้ที่บอบช้ำและมีตำหนิได้ง่ายจึงต้องเก็บเกี่ยวและปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยวด้วยความระมัดระวัง การหุ้มตาข่ายโพลีจะช่วยปกป้องผลพุทราจากความเสียหายในระหว่างการขนส่งได้เป็นอย่างดี การใช้ถุงตาข่ายโพลีควบคู่กับการติดสติ๊กเกอร์รับรองคุณภาพที่ระบุชื่อสวน จะช่วยเพิ่มมูลค่าของพุทราได้มากขึ้น

คำอธิบายฉลาก วัตถุอันตรายด้านการเกษตร

ฉลาก ของวัตถุอันตรายด้านการเกษตร เช่น สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้องตามกฎหมายควรมีฉลากขนาดที่เหมาะสมกับภาชนะบรรจุ ปิดหรือพิมพ์ไว้ที่ภาชนะบรรจุ ระบุเครื่องหมายและข้อความเป็นภาษาไทย ดังนี้

- (1) ชื่อทางการค้า
- (2) ชื่อสามัญ หรือ ชื่อทางเคมี หรือ ชื่อทางวิทยาศาสตร์ของสารสำคัญ
- (3) อัตราส่วนผสมและลักษณะผลิตภัณฑ์
- (4) วัตถุประสงค์การใช้
- (5) เครื่องหมายและข้อความตาม ข้อ 8
- (6) ประโยชน์ วิธีใช้ วิธีเก็บรักษา วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับภาชนะบรรจุและการป้องกันอันตรายหรือความเสียหาย
- (7) คำเตือน

- (8) อาการเกิดพิษ การแก้พิษเบื้องต้น คำแนะนำให้รีบส่งผู้ป่วยไปพบแพทย์พร้อมด้วยฉลากหรือภาชนะบรรจุ และคำแนะนำสำหรับแพทย์
- (9) ชื่อกลุ่มของสารเคมีเพื่อประโยชน์ในการรักษา (ถ้ามี)
- (10) ชื่อผู้ผลิต สถานที่ประกอบการ สถานที่ตั้งโรงงาน และชื่อผู้นำเข้าพร้อมสถานที่ประกอบการ
- (11) ขนาดบรรจุ
- (12) เดือนปีที่ผลิต หรือหมดอายุการใช้
- (13) เลขทะเบียนวัตถุอันตราย
- (14) แลบสี เพื่อระดับความเป็นพิษของวัตถุอันตราย ซึ่งแบ่งเป็น 4 ชั้น ดังนี้
- ชั้น 1 เอ พิษร้ายแรงมาก (แลบสีแดง มีเครื่องหมายหัวกระโหลกกับกระดูกไขว้ พร้อมข้อความว่า "พิษร้ายแรงมาก" และภาพแสดงคำเตือนต่าง ๆ)
 - ชั้น 1 บี พิษร้ายแรง (แลบสีแดง มีเครื่องหมายหัวกระโหลกกับกระดูกไขว้ พร้อมข้อความว่า "พิษร้ายแรง" และภาพแสดงคำเตือนต่าง ๆ)
 - ชั้น 2 พิษปานกลาง (แลบสีเหลือง มีเครื่องหมายกากบาทพร้อมด้วยข้อความว่า "อันตราย" และภาพแสดงคำเตือนต่าง ๆ)
 - ชั้น 3 พิษน้อย (แลบสีน้ำเงิน มีเครื่องหมายกากบาทพร้อมด้วยข้อความว่า "ระวัง" และภาพแสดงคำเตือนต่าง ๆ)

โดย นายกฤษณะ ตันเจริญ กลุ่มส่งเสริมการผลิตไม้ผล โทร. 02 - 5793816